

mgr Aleksandra Pelczar

ORCID: 0009-0009-3816-7723

e-mail: alpelczar@ur.edu.pl

Instytut Nauk Prawnych

Uniwersytet Rzeszowski

Prawno-kryminalistyczne aspekty zjawiska pornografii dziecięcej

Characteristics of the phenomenon of child pornography

Abstract

The phenomenon of child pornography is becoming an increasingly significant issue. The advancement of information technology and the widespread accessibility of the Internet have significantly contributed to the escalation of production, distribution, and consequently, consumption of child pornography. Currently, factors such as anonymity, access to mass media, social communication platforms, ease of establishing contacts, and broad avenues for distributing pornographic materials have turned the Internet into an attractive environment for sexual offenders. International organizations collaborating with numerous countries make daily efforts to combat these crimes on a global scale through the exchange of information, pursuit of perpetrators, and protection of potential victims. Furthermore, through their initiatives, they catalyze the creation of various programs and campaigns aimed at raising awareness among children, parents, and educational professionals about the threats associated with pedophilia and child pornography. All actions, whether on legislative, operational, or educational levels, are geared towards safeguarding children. The objective of this article is to present the factors underlying the phenomenon of child pornography. The subject matter also addresses the issue related to the interpretation of the legal term 'possession' in relation to digital child pornography. Additionally, the author highlights differences within the typology of perpetrators and characterizes organizations aimed at combating the sexual exploitation of children.

Keywords: child pornography, pedophilia, sexual exploitation, typology of perpetrators.

Streszczenie

Zjawisko pornografii dziecięcej stanowi coraz większy problem społeczny. Rozwój technologii informatycznych oraz powszechność dostępu do internetu w zdecydowany sposób przyczyniły się do eskalacji produkcji, dystrybucji, a co za tym idzie – konsumpcji pornografii dziecięcej. Obecnie takie czynniki, jak anonimowość, dostępność do mass mediów, środków społecznego komunikowania się, łatwości nawiązywania kontaktów oraz szerokich ścieżek dystrybucji materiałów pornograficznych, powodują, że internet stał się atrakcyjnym środowiskiem dla przestępców seksualnych. Organizacje międzynarodowe współpracujące z wieloma państwami podejmują codziennie próbę zwalczania tych

przestępstw na globalną skalę poprzez wymianę informacji, ściganie sprawców, a także ochronę potencjalnych ofiar. Ponadto poprzez swoją działalność inicjują powstawanie różnorodnych programów i kampanii mających na celu podniesienie świadomości dzieci, rodziców i nauczycieli dydaktycznych na temat zagrożeń związanych z pedofilią i pornografią dziecięcą. Wszystkie działania, zarówno na szczeblu legislacyjnym, operacyjnym, jak i edukacyjnym, mają na celu ochronę dzieci. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie uwarunkowań zjawiska pornografii dziecięcej. Przedmiotowe opracowanie porusza również kwestię związaną z wykładnią znamienia ustawowego *posiadanie* w odniesieniu do pornografii dziecięcej w formie cyfrowej. Ponadto autorka przedstawia różnice z zakresu typologii sprawców oraz charakteryzuje organizacje mające na celu zwalczanie seksualnego wykorzystywania dzieci.

Słowa kluczowe: pornografia dziecięca, pedofilia, wykorzystanie seksualne, typologia sprawców.

1. Wstęp

Jednym z najpoważniejszych zagrożeń skierowanych przeciwko ludzkości jest rażące naruszenie praw człowieka, w tym również praw dzieci. W wyniku przeprowadzonych analiz statystycznych dokonanych przez dyrektora Centrum Badań nad Zbrodniami przeciwko Dzieciom – D. Finkelhora – zauważalnym staje się fakt, że dzieci padają o 2,6 raza częściej ofiarą przestępstwa niż osoby dorosłe¹. Zdecydowany wpływ na to zjawisko ma kilka czynników, które mogą przybrać m.in. charakter ekonomiczny (np. ofiara pochodzi z biednej rodziny bądź pragnie w szybki sposób zarobić pieniądze i jest nastawiona na dynamiczny zysk), społeczny (np. ofiara jest wykluczona ze swojego naturalnego środowiska poprzez rodzinę i rówieśników) oraz technologiczny (np. ofiara ma dostęp do technologii informatycznych, takich jak internet)². Niewątpliwie dynamiczna ewolucja społecznych kierunków oraz wzorców zachowań wpływa na obecne pokolenie młodych ludzi. W tej kwestii nowe kreowanie obyczajowości opiera się m.in. na modelingu czy sponsoringu, który jest propagowany poprzez łatwo dostępne aplikacje, takie jak TikTok czy Instagram³.

Wzrost zainteresowania pornografią dziecięcą ze strony zorganizowanych grup przestępczych, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym, wynika z wielu determinant. Do podstawowych należą podaż oraz popyt, który jest napędzany przez dewiacyjne zachowania i skłonności sprawców, którzy szukają okazji do wykorzystywania najbardziej bezbronnych jednostek społecznych. Po wstępnie przeprowadzonej analizie należy wyróżnić trzy płaszczyzny, na których może wystąpić zjawisko pornografii dziecięcej. Pierwszą z nich jest wykorzystywanie dzieci

¹ D. Finkelhor, *Childhood Victimization. Violence, Crime, and Abuse in the Lives of Young People*, Oxford 2008, s. 3.

² A. Grabowska, *Uwodzenie, Cyberprzemoc oraz pornografia – wiktyfikacja dziecka w wirtualnym świecie*, „Forum Oświatowe” 2010, nr 1(42), s. 103–104. Zob. szerzej: Ł. Wojtasik, *Sprawcy wykorzystania seksualnego dzieci przy użyciu Internetu*, <https://dzieckokrzywdzone.fdcs.pl/index.php/DK/article/viewFile/166/127> [dostęp: 22.07.2023].

³ L. Koba, *Prostytucja i pornografia dziecięca* [w:] *Organizacje międzynarodowe w działaniu*, red. A. Florczak, A. Lisowska, Wrocław 2014, s. 307–308.

przez najbliższe otoczenie, takie jak rodzina. Ponadto często do naruszeń dochodzi w różnego rodzaju instytucjach, np. w szkołach, które są postrzegane jako podstawowe źródło opieki, zaufania i bezpieczeństwa dla dziecka. Kolejną płaszczyzną jest wykorzystywanie pornografii dziecięcej przez zorganizowane grupy przestępcze. To bardziej zaawansowana forma przestępstwa, często wymagająca koordynacji i współpracy między różnymi osobami i grupami na poziomie międzynarodowym, co utrudnia ściganie sprawców i ochronę ofiar. Trzecią płaszczyzną jest tzw. dobrowolna pornografia dziecięca, w której to dziecko pozornie zgadza się na udział w materiałach pornograficznych. To niezwykle podstępna forma wykorzystywania dzieci, która prowadzi do poważnych szkód psychicznych i emocjonalnych u ofiar⁴.

2. Pojęcie pornografii dziecięcej oraz typologia sprawców

Charakterystykę dotyczącą zjawiska pornografii dziecięcej należy zacząć od faktu, iż młodzież była wykorzystywana od czasu, kiedy człowiek odkrył, na czym polega aktywność seksualna. Potwierdzenie tej okoliczności można odnaleźć m.in. na kartach historii bądź w muzeach narodowych przedstawiających liczne stare obrazy, figury czy rzeźby wykonane przez niezliczoną liczbę artystów, których motywy przewodnim było dziecko, tj. przeważnie nagie, przedstawione w różnych pozach i niecodziennych sytuacjach⁵.

Według Światowej Organizacji Zdrowia wykorzystanie seksualne dzieci oznacza „zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje danego społeczeństwa. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem, a dorosłym lub dzieckiem i innym dzieckiem, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby. Aktywność taka może obejmować:

1. nakłanianie lub zmuszanie dziecka do udziału w jakichkolwiek prawnie zabronionych czynnościach seksualnych;
2. wykorzystywanie dziecka do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych;
3. wykorzystywanie dziecka do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych”⁶.

⁴ *Ibidem*.

⁵ P. Żarnowska-Grabarz, *Pornografia w sztuce, a odpowiedzialność karna artystów – uwagi na tle art. 202 k.k.*, „Palestra” 2017, nr 7–8. Zob. też: *Historia i socjologia pornografii*, http://informatorects.uw.edu.pl/pl/courses/view?prz_kod=3502-FAKL17 [dostęp: 14.02.2023].

⁶ *Report of the Consultation on Child Abuse Prevention*, World Health Organisation, Geneva 29–31 March 1999.

Niniejsza problematyka będzie operowała na takich pojęciach, jak: *pornografia dziecięca*, *erotyka dziecięca*, *pedofilia* oraz *pedofil*. Pedofilia to termin używany do opisania skrajnie nieodpowiedniego i przestępczego zachowania, charakteryzującego się skłonnością do nawiązywania kontaktów seksualnych z dziećmi⁷. Pedofile to osoby, które odczuwają seksualne zainteresowanie lub popędy wobec dzieci⁸. Zachowania osób posiadających takie skłonności są oparte nie tylko na jednorazowym działaniu. Przeważnie taki sprawca kolekcjonuje rzeczy związane z erotyką dziecięcą, czego skutkiem jest stałe uzupełnianie swoich zbiorów. Taka czynność na ogół trwa przez długie lata, chyba że sprawca zostanie przyłapany we wcześniejszym stadium rozwoju jego seksualnych zainteresowań. Na podstawie zgromadzonych filmów, pamiętników, zdjęć, artykułów, nagrań wideo można wywnioskować, jakie dokładnie fantazje seksualne taka osoba posiada lub posiadała⁹.

W literaturze definiuje się pornografię dziecięcą jako „materiały, czyli fotografie, filmy, taśmy video, gazety ilustrowane i książki, w których przedstawia się dzieci obu płci w pozach jednoznacznie seksualnych”¹⁰. Ze względu na różnorodność działań podejmowanych przez sprawców można wyróżnić cztery grupy kolekcjonerów: całkowicie zamknięty, izolujący się, samodzielny i komercyjny¹¹.

Pierwszy typ kolekcjonera, czyli całkowicie zamknięty, charakteryzuje się tym, że nie przejawia on żadnego aktywnego zaangażowania seksualnego związanego z molestowaniem dzieci. Jego działanie polega na samym kolekcjonowaniu materiałów przedstawiających pornografię dziecięcą. Kolekcjoner izolujący się to taki, który przejawia aktywność seksualną. Czynnikiem powstrzymującym go jednak przed takim działaniem jest strach przed ujawnieniem jego tożsamości. Podejmuje on takie inicjatywy, jak np. robienie zdjęć ofiar albo wykorzystanie zrobionych już fotografii czy filmów pornograficznych z udziałem dzieci, udostępnionych na stronach internetowych, na których umieszczane są tego typu treści¹². Sprawca samodzielny podąża za podobnymi kolekcjonerami, dzieląc się przy tym informacjami i zdobytym doświadczeniem w zakresie pornografii dziecięcej. Lubi przebywać w towarzystwie o podobnych zainteresowaniach i wymienia się posiadanymi

⁷ *Pedofilia. Prewencja kryminalna* https://leszno.policja.gov.pl/w13/prewencja/prewencja-kryminalna/69797_Pedofilia.html [dostęp: 13.03.2023].

⁸ A. Świerczewska-Gąsiorowska, *Wykorzystanie seksualne małoletnich, a medyczne pojęcie pedofilii*, „Przegląd Policyjny” 2017, nr 1(125), s. 56–57.

⁹ A. Choromańska, D. Mocarska, *Dewiacje i przestępstwa seksualne – klasyfikacja, aspekty prawne*, Szczytno 2009, s. 44. Zob. też: L. Wiśniewska-Nogaj, *Udostępnianie online zdjęć dzieci a problem pornografii dziecięcej w opinii matek*, <https://dzieckokrzywdzone.fdps.pl/index.php/DK/article/viewFile/744/595> [dostęp: 13.03.2023].

¹⁰ A.W. Burgess, C.R. Hartman, *Child Abuse Aspects of Child Pornography*, „Psychiatric Annals” 1987, vol. 17, s. 248.

¹¹ A. Krawulska-Ptaszyńska, A. Smelkowska-Zdziabek, *Pornografia dziecięca – charakterystyka zjawiska*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1997, nr 3, s. 166. Zob. też: J. Dworas-Kulik, *Prawnkarne aspekty pedofilii*, „Kwartalnik Prawo – Społeczeństwo – Ekonomia” 2015, nr 1.

¹² K.V. Lanning, *Child Molesters: A behavioral Analysis. For Law Enforcement Officers Investigating Cases of Child Sexual Exploitation*, Virginia 1992, s. 23–24.

„zdobycami” z resztą pedofili. Ostatnią grupą sprawców są tzw. komercyjni, czyli osoby, których głównym celem jest osiągnięcie korzyści w postaci przeważnie zasobów finansowych. Przeważnie tacy pedofile są zaangażowani w stopniu zaawansowanym w aktywne seksualne molestowanie dzieci¹³.

Mając na uwadze powyższe, należy zaznaczyć, iż pornografia dziecięca może występować w dwóch kategoriach: komercyjnej oraz domowej (tzw. chałupniczej). Dziecięca pornografia komercyjna obejmuje produkcję oraz sprzedaż, której głównym celem jest osiągnięcie zysku, zwykle poprzez wykorzystanie nielegalnego rynku. Ten rodzaj pornografii jest szczególnie szkodliwy, ponieważ motywuje sprawców do wykorzystywania dzieci w celu osiągnięcia korzyści materialnych. Pornografia domowa, w przeciwieństwie do komercyjnej, pierwotnie nie była nastawiona na zysk. W tym przypadku sprawcy mogą korzystać z różnych środków komunikacji, aby wymieniać się, udostępniać lub konsumować tego rodzaju treści¹⁴.

3. Pornografia dziecięca w polskim prawie karnym

Niezależnie od charakteru, czasu, miejsca czy ogólnie istniejących okoliczności pornografia dziecięca jest poważnym naruszeniem praw człowieka. Polskie prawo traktuje ją jako przestępstwo i nakłada surowe sankcje na osoby zaangażowane w produkcję, posiadanie, dystrybucję lub udostępnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich. Na kanwie obowiązujących przepisów prawnych funkcjonuje wiele aktów regulujących ten czyn zabroniony. W Polsce przestępstwo produkcji, posiadania, dystrybucji, importu, eksportu, a także udostępniania treści pornograficznych z udziałem osób nieletnich jest uregulowane w Kodeksie karnym. Treść tej regulacji została zawarta w art. 202 w brzmieniu: „§ 4. Kto utrwała treści pornograficzne z udziałem małoletniego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 4a. Kto przechowuje, posiada lub uzyskuje dostęp do treści pornograficznych z udziałem małoletniego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 4b. Kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. § 4c. Karze określonej w § 4b podlega, kto w celu zaspokojenia seksualnego uczestniczy w prezentacji treści pornograficznych z udziałem małoletniego”¹⁵.

Ustawodawca w określonym powyżej przepisie prawnym nie uregulował pojęcia *produkcja*. W tym przypadku należy więc odróżnić sytuację, w której osoba A utrwała

¹³ A. Krawulska-Ptaszyńska, A. Smelkowska-Zdziabek, *Pornografia dziecięca...*, *op.cit.*, s. 166–167. Zob. też: K.V. Lanning, *Child Molesters...*, *op.cit.*, s. 23–24.

¹⁴ A. Krawulska-Ptaszyńska, A. Smelkowska-Zdziabek, *Pornografia dziecięca...*, *op.cit.*, s. 167–168. Zob. szerzej: K.V. Lanning, A.W. Burgess, *Child pornography and sex rings* [w:] *Pornography: Research advances and policy considerations*, red. D. Zillman, J. Bryant, New York 1989.

¹⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r., nr 88, poz. 553).

dany materiał pornograficzny z udziałem dziecka, a osoba B jest producentem takiej treści. „Jedynym wyjściem, aby sprawca (realizujący tylko znamiona «produkcowania») został pociągnięty do odpowiedzialności, jest odwołanie się do konstrukcji tzw. niesprawczych form zjawiskowych popełnienia czynu zabronionego”¹⁶. Kolejną kwestią wymagającą uwagi w tym zakresie jest to, iż polski ustawodawca nie zabrania dokonywania czynności seksualnych z osobą, która ukończyła 15. rok życia. Jest o tyle istotne, że innym dogmatem jest fakt, iż utrwalanie, przechowywanie czy rozpowszechnianie treści pornograficznych z udziałem osoby mieszczącej się w przedziale wiekowym pomiędzy 15. a 18. rokiem życia jest już czynem zabronionym wedle obowiązujących przepisów prawnych.

Według przeprowadzonych analiz w 2016 r. ogólna liczba przestępstw wynikających z art. 202 k.k. oscylowała na poziomie 1525 przypadków, w tym 1435 przypadków związanych z pornografią dziecięcą. Można zatem wywnioskować, że organy ścigania zmagają się miesięcznie ze 120 przestępstwami z art. 202 k.k., czyli z około 6 dziennie. Takie badania uświadamiają społeczności, iż skala tego zjawiska jest ogromna. Niezmiernie ważne jest to, aby stale prowadzić obserwacje w tym zakresie i wprowadzać coraz to skuteczniejszą strategię zwalczania pornografii dziecięcej¹⁷.

4. Charakterystyka wybranych instytucji zwalczających zjawisko pornografii dziecięcej

Obecnie wiele organizacji pozarządowych pochyła się nad rozwiązaniem współczesnych problemów dotyczących łamania praw człowieka, m.in. handlu dziećmi, pracy niewolniczej, wyzysku, przemocy, demoralizacji, wykorzystania seksualnego, prostytucji i pornografii dziecięcej. W rozumieniu dyrektywy z 13 grudnia 2011 r. Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującej decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW, pornografia dziecięca oznacza „obrazy przedstawiające niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych oraz inne szczególnie groźne formy niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci, jest przedmiotem coraz intensywniejszego obiegu i upowszechnia się poprzez wykorzystanie nowych technologii i internetu”. Niezmiernie ważne jest, aby wszyscy obywatele i rezydenci przestrzegali prawa w zakresie przeciwdziałania pornografii dziecięcej. W przypadku podejrzenia lub natrafienia na jakiegokolwiek treści pornograficzne z udziałem nieletnich należy niezwłocznie zgłosić to odpowiednim

¹⁶ M. Wrześniewski, *Krytycznie o przestępstwach pornograficznych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 11, s. 103–104.

¹⁷ *Coraz więcej dziecięcej pornografii w internecie*, <https://www.rp.pl/kraj/art3748261-raport-dyzurnet-pl-coraz-wiecej-dzieciecej-pornografii-w-internecie> [dostęp: 15.04.2023].

władzom, takim jak lokalna policja lub jednostki odpowiedzialne za zwalczanie przestępstw internetowych. Organami zajmującymi się ściganiem przedmiotowego przestępstwa są m.in. prokuratura, Centralne Biuro Śledcze czy Policja¹⁸. W tym miejscu warto pochylić się nad charakterystyką międzynarodowych instytucji, które na co dzień toczą walkę z wykorzystywaniem seksualnym dzieci.

INTERPOL, znany również jako Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej, to organizacja policyjna, której celem jest zwalczanie przestępczości na skalę międzynarodową. Został założony w 1923 roku i obecnie jest największą organizacją policyjną na świecie, zrzeszającą 194 państwa członkowskie¹⁹. Odgrywa ważną rolę w zwalczaniu przestępstw związanych z pornografią dziecięcą na arenie międzynarodowej²⁰. Współpracuje z państwami członkowskimi w celu identyfikacji, ścigania i zatrzymywania sprawców tego odrażającego przestępstwa oraz ochrony ofiar, wykorzystując do tego różne obszary działań, m.in.²¹:

- wymianę informacji: ułatwia wymianę danych kryminalnych między krajami członkowskimi dotyczącą pornografii dziecięcej; posiada obszerną bazę danych zawierającą informacje o ofiarach, sprawcach i filmach pornograficznych oraz inne istotne dane;
- operacje policyjne: prowadzi operacje policyjne na skalę międzynarodową, współpracuje z organami ścigania innych państw, aby zwalczać działania przestępcze w sieci, i jednocześnie usuwa treści pornograficzne związane z dziećmi;
- badania i analizy: prowadzi badania dotyczące przestępczości związanej z pornografią dziecięcą, aby lepiej zrozumieć mechanizmy działania i trendy w tym obszarze. Informacje te pomagają w doskonaleniu strategii zwalczania i zapobiegania temu przestępstwu;
- współpracę międzynarodową: współpracuje z innymi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Europol i Międzynarodowe Centrum ds. Zaginięć i Wykorzystywania Dzieci.

Jedną z licznych organizacji stojących również na straży praw dziecka jest ECPAT, czyli End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes – Koniec Prostytycji Dziecięcej, Pornografii i Handlu Dziećmi w Celach Seksualnych. Jest to międzynarodowa organizacja pozarządowa, która obecnie zrzesza 124 organizacje społeczeństwa obywatelskiego w 103 krajach²². Za

¹⁸ W. Mądrzejowski, *Prawne podstawy współdziałania służb i instytucji zwalczających przestępczość zorganizowaną w Polsce*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2018, nr 29, s. 109–110.

¹⁹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Interpol> [dostęp: 14.04.2023].

²⁰ <https://www.interpol.int/> [dostęp: 14.04.2023].

²¹ T. Safjański, *Działania Interpolu – charakter prawny, systematyka oraz próba oceny skuteczności*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2020, t. XII, nr 23. Zob. też: A. Mileniczuk, *Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej Interpol – metody i instrumenty funkcjonowania*, „Facta Simonidis” 2017, nr 10.

²² <https://ecpat.org/about-us/> [dostęp: 14.04.2023].

swój główny cel obrała położenie kresu seksualnemu wykorzystywaniu dzieci, przede wszystkim poprzez działania mające na celu zwalczanie handlu dziećmi w celach prostytucji oraz produkcji pornografii dziecięcej. Została założona w 1990 roku. Koncentruje swoje działania na trzech głównych filarach: zapobieganiu, ochronie i ściganiu²³. W zakresie zapobiegania angażuje się w edukację społeczną poprzez specjalnie wyselekcjonowane informacje stworzone specjalnie dla dzieci, aby zrozumiały swoje prawa. Prowadzi kampanie informacyjne oraz szkolenia dla profesjonalistów, aby zwiększać świadomość i umiejętności w zakresie ochrony dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym. W obszarze ochrony współpracuje z różnymi instytucjami, takimi jak policja, sądy i organizacje rządowe, w celu wzmocnienia systemu ochrony dzieci. Działa także na rzecz poprawy opieki i wsparcia dla ofiar, zapewniając im bezpieczne schronienie, pomoc psychologiczną i rehabilitację²⁴.

5. Podsumowanie

Współczesny dostęp do technologii ułatwia nielegalną dystrybucję materiałów pornograficznych z udziałem dzieci oraz umożliwia nawiązywanie kontaktów między sprawcami a ich potencjalnymi ofiarami. W rezultacie państwa są zmuszone wzmacniać swoje siły ścigania, tworząc specjalistyczne jednostki i oddziały śledcze, które zajmują się zwalczaniem pornografii dziecięcej. W odpowiedzi na to zjawisko ustawodawcy na szczeblu legislacyjnym wprowadzają coraz to surowsze regulacje prawne, które mają na celu zwiększenie sankcji dla sprawców, a co za tym idzie – zapobieganie tym przestępstwom poprzez wykorzystanie funkcji prewencyjnej. Brutalna rzeczywistość sprawia, że państwa muszą przeznaczać coraz to większe środki finansowe w celu zwalczania pornografii dziecięcej. Współpracujące ze sobą kraje wymieniają informacje, prowadzą wspólne operacje śledcze i udzielają sobie wzajemnego wsparcia, co zwiększa skuteczność zwalczania przestępstwa, jakim jest pornografia dziecięca. W toczącej się walce z tym procederem istotne jest też edukowanie społeczeństwa i podnoszenie jego świadomości.

Bibliografia

- Burgess A.W., Hartman C.R., *Child Abuse Aspects of Child Pornography*, „Psychiatric Annals” 1987, vol. 17, no. 4.
- Filkenhor D., *Childhood Victimization. Violence, Crime, and Abuse in the Lives of Young People*, Oxford 2008.

²³ *Przeciwdziałanie wykorzystaniu seksualnemu dzieci w turystyce*, <https://dzieckokrzywdzone.fdds.pl/index.php/DK/article/viewFile/744/595> [dostęp: 14.04.2023], s. 6

²⁴ D. Żurkowska, *Komercyjne wykorzystywanie seksualne dzieci i młodzieży – postawy Polaków wobec zjawiska w latach 2011–2014*, „Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka” 2015, nr 14(2), s. 3.

- Grabowska A., *Uwodzenie, Cyberprzemoc oraz pornografia – wiktymizacja dziecka w wirtualnym świecie*, „Forum Oświatowe” 2010, nr 1(42).
- Koba L., *Prostytucja i pornografia dziecięca* [w:] *Organizacje międzynarodowe w działaniu*, red. A. Florczak, A. Lisowska, Wrocław 2014.
- Krawulska-Ptaszyńska A., Smelkowska-Zdziabek A., *Pornografia dziecięca – charakterystyka zjawiska*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1997, z. 3.
- Mądrzejowski W., *Prawne podstawy współpracy służb i instytucji zwalczających przestępczość zorganizowaną w Polsce*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2018, nr 29.
- Mileniczuk A., *Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej Interpol – metody i instrumenty funkcjonowania*, „Facta Simonidis” 2017, nr 10.
- Report of the Consultation on Child Abuse Prevention, World Health Organisation (WHO), Geneva 29–31 March 1999.
- Safjański T., *Działania Interpolu – charakter prawny, systematyka oraz próba oceny skuteczności*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2020, t. XII, nr 23.
- Świerczewska-Gąsiorowska A., *Wykorzystanie seksualne małoletnich, a medyczne pojęcie pedofilii*, „Przegląd Policyjny” 2017, nr 1(125).
- Wojtasik Ł., *Sprawcy wykorzystania seksualnego dzieci przy użyciu Internetu*, <https://dzieckokrzywdzone.fdds.pl/index.php/DK/article/viewFile/166/127> [dostęp: 22.07.2023].
- Wrześniewski M., *Krytycznie o przestępstwach pornograficznych*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 11.
- Żarnowska-Grabarz P., *Pornografia w sztuce, a odpowiedzialność karna artystów – uwagi na tle art. 202 k.k.*, „Palestra” 2017, nr 7–8.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r., nr 88, poz. 553).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Europy 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW.

Źródła internetowe

- Coraz więcej dziecięcej pornografii w internecie*, <https://www.rp.pl/kraj/art3748261-raport-dyżurnet-pl-coraz-wiecej-dzieciej-pornografii-w-internecie> [dostęp: 15.04.2023].
- Historia i socjologia pornografii*, http://informatorects.uw.edu.pl/pl/courses/view?prz_kod=-3502-FAKL17 [dostęp: 14.02.2023].
- <https://ecpat.org/about-us/> [dostęp: 14.04.2023].
- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Interpol> [dostęp: 14.04.2023].
- <https://www.interpol.int/> [dostęp: 14.04.2023].
- Prewencja kryminalna – pedofilia*, <https://leszno.policja.gov.pl/w13/prewencja/prewencja-kryminalna/69797,Pedofilia.html> [dostęp: 13.03.2023].